

(ھىكايە)

ئاپتۇرى: كەپسىز قىز (مېھرىگۈل)

ئېسىمنى بىلسەم دادام ئاشقازان راكى بىلەن ئاپام ئىككىمىزنى تاغاردى بىر قەرزىگە بوغۇق قويۇپ ئالەمدىن ئۆتكەن ئىكەن ، ئاپام بىچارە مەسۇم ، ھاردىم - تالدىم دېمەي ، دادامنىڭ كېسىلىنى داۋالاش ئۈچۈن ئالغان قەرزىلەرنى توڭتۇتۇش ئۈچۈن كىچى - كۈندۈزگە ئۇلاپ جاپالىق ئەمگەك قىلاتتى ، قەرزىلەرنى ئاز دېگەندەك مىنىڭ تۇرمۇش ، ئوقۇش خىراجىتىم قۇشلۇپ ياش ئاپام قېرماي تۇرۇپ موماي بۇلۇپ قالغان ئىدى . ئاپامنىڭ ۋاقتىسىز ئاقارغان چاچلىرىغا قاراپ ئۆزۈمنىڭ يارماس ئوغۇل بۇلۇپ قالغىنىمغا پۇشايمانمۇ قىلىپ كېتەتتىم ، بۇنداق چاغلاردا پەرىشتە ئاپام كۆڭلۈمدىكىنى بىلۋالغاندەكلا ، ئوماق تاھىرجان بالام ، سەن مىنىڭ يۈرەك پارەم ، مەن سەننىسىز

ياشيالمايمەن ،سېنىڭ بەختىڭ ،خۇشاللىقىڭ ،مېنىڭ بارلىقىم ،پەقەت سەن ياخشى ئوقۇپ ئالىي بىلىم يۇرتىدا ئىلىم ئىگەلەپ ،كەلگۈسىدە ياراملىق ئادەم بولساڭلا مەن دوزاقتىكى ئوت دېڭىزغىمۇ كېرىشكە تەييار ،جېنىم بالام چۇقۇم ياخشى ئوقۇپ مېنىڭ ئاق سۈتۈمنىڭ ئەجىرىنى ئاقلا ،شۇنداق قىلالساڭلا ،مەن ئىككىلا ئالەم سېنىڭدىن رازى بۇلمەن .

ئاپامنىڭ بۇ سۆزىنى ئاڭلاڭ ، ئەگەر دادام بىلەن ئاپامدىن كېيىن قالغان بولسام ،ئۆگەي ئاپىدىن بىرنى تېپىپ بېرىپ نەلەردە ،كىملىرىنىڭ كۆزىگە قاراپ ياشاپ يۈرەتتىم ،كونلارنىڭ "ئالتۇن باشلىق داداڭ بىلەن قالغىچە ،پاخىما باش ئاپاڭ بىلەن قالغىنىڭ ئەۋزەل "دېگەن سۆزنىڭ تېگىگە يەتكەندەك بولدۇم .ئىچىمدە ئۇلۇغ ئاللاھتىن ئاپامغا سالامەتلىك ئۇزۇن ئۆمۈرنىڭ يار بۇلۇپ ،مېنىڭ كېيىنچە كۆرسىتىدىغان راھىتىمنىڭ مەلىكىسى بۇلىشنى تېلىدىم ،ھەم چۇقۇم ياخشى ئۆگىنىپ ئاپامغا جاۋاب قايتۇرماقچى بولدۇم .

ئۇلۇغ ئاللاھ بەندىسىنى كەچ قويغان بىلەن ئاچ قويمايدىكەن ،دادامدىن ئايرىلغان بىلەن مېرىبان ئاپامنىڭ جاپالىق ئەجىرى ، ئۆزۈمنىڭ تېرىشچانلىقى بىلەن مەركىزى شەھەردىكى ئالىي بىلىم يۇرتىغا شەھىرىمىزدىن بىرىنچى نەتىجە بىلەن ئۆتۈم ،ئالەمچە شاتلاندىم ،ئۆزۈمنى شۇنچىلىك بەختلىك سەزدىم ،ئۇلۇغ ئاپام مەندەك بەكرەك خۇشال ئىدى ،چاقىرىق كەلگەن كۈنى كىچىك ئاپام جەينىماز ئۈستىدىن چۈشمەي بىر نىملەرنى دەپ دۇئا قىلۋاتاتتى ،تۇيۇقسىز چاقىرىقتىكى تۆت يېرىم مىڭ كوينىڭ غېمى كاللامغا كېرىپ قالدى .پۇلنىڭ غېمىدە يېلاندىكە تولىغۇنۇپ ئوخلىيالىمايۋاتاتتىم ،پەرىشتە ئاپام جەينىمازدىن قويۇپ مېنىڭ تورۇسقا قاراپ ياتقىنى كۆرۈپ بېشىنى سېلاپ تۇرۇپ ،

- جېنىم بالام ،مېنىڭ ئوماق تاھىرجان بالام ،پۇلدىن غەم قىلۋاتسەن ھە خاتىرجەم

بول بالام ،قېرى جانىم ئامان بولسا سېنى ئوقۇسىز قالدۇرمايمەن ،پۇلىنىڭ غېمىنى ئۆزۈم جۈندەيمەن ،خاتىرجەم ئوقۇش تەييارلىقنى قىل دېدى ،

ئويلاپ كۆرۈڭلار دوسلار قېرى مۇكچەيگەن 50 ياشلىق تۇل خوتۇن قانداق جۈندەيدۇ بۇ پۇلنى ،بۇ يە 40 كوي ،400 كوي بولمىسا ،ئېغىر خۇرسۇنۇپ ئاپامغا - ئاپا ،ئەمدى ئوقىماي سىزگە قارشىمىكىن دېدىم

ئاپامنىڭ نۇرسىز كۆزلىرى تۇيۇقسىز نۇرلۇنۇپ كەتتى ،

- پوق يەپ قالماغىنىسەن تاھىرجان بالام ،تۇلا قالايىمقان گەپ قىلماي ،چوڭ شەھەردىكى ئۇيۇنغا دۇم چۈشمەي ،ياخشى ئوقۇپ بەرسەڭ بولدى ئارتۇق گەپ قىلماي ئوخلا - دېدى ، ھەم پىشانەمگە بىرنى سۈيۈپ ئورنىغا كېرىپ چېراقنى ئۆچۈردى ،ئۇزاقچە ئويلىنىدىم ،ئويلا - ئويلا ئاخىرى ئالىي مەكتەپكە بېرىپ بىر تەرەپتىن ئوقۇپ ، بىر تەرەپتىن ئىشلەپ تۇرمۇش خىراجىتىمنى ئۆزۈم كۆتۈرمەكچى بولىدۇم .

ناھىيە ، يېزا كادىرلىرىمىز مىنىڭ ئائىلە قىيىنچىلىقىمنى بىلىپ مىنىڭ ئوقۇش خىراجىتىمنى ھۆكۈمەتنىن ھەل قىلىپ بەردى ، ئاپامغىمۇ ھەر ئايدا تۇرمۇش ياردەم پۇلى بىرىدىغان بولدى ،شۇنداق قىلىپ خاتىرجەم ھالدا ئالىي بىلىم يۇرتى بولغان ئۈرۈمچىگە ئانا يۇرۇت ،پەرەشتە ئاپام ،دوس - بۇرادەرلىرىمنى قالدۇرۇپ يېتىپ كەلدىم ،رەت - رەت بىنالار ،قاتار - قاتار ماشىنا ،مىخ - مىخ ئادەملەر ،مىنى ھەيرەتتە قالدۇراتتى ،ئۈنۈپىست ئىچمۇ بىزنىڭ يېزىدىن چوڭ ئىدى ،ياتاق بىناسى ئىللىق ،يۇرۇق ئىدى ،مەكتەپ تاماقلرى شۇنداق مىزلىك ،مەن چوڭ بۇلۇپ كۆرۈپ باقمىغان رەڭگاراك ئىدى .

ياتاقتا مەن قەشقەردىن ،يەنە ئىككى ئاقسۇلۇق ،بىر كورلا ،بىر قارماي ،بىر ئۈرۈمچىلىك بۇلۇپ ئالتمىز بىرگە تۇراتتۇق ،ئىككى ئاقسۇلۇق تۈۋەن تەبىقىدىكى بالالار بولغاچقا ئاسانلا چىقىش كەتتۇق ،قالغانلار يالغۇز پەرزەنتلەر ،باشلىق باللىرى

بولغاچ بىزنى ئارغا ئالمايتتى ، ھە دېسە بىزنى گەپتە چۈشۈرۈپ شاڭخو قىلاتتى ، مەنغۇ كىچىكىمدىن ھاقارەت ، جاپا ئىچىدە چوڭ بولغاچقا ئانچە ئېغىر ئېلىپ كەتمىدىم ، لىكىن ئىككى ئاقسۇلۇق دوستۇم دائىم ئۇلار بىلەن زۇكىرلىشاتتى ،

كۈنلەر ئايلارنى قوغلۇشۇپ ، جىدى ئۆتمەكتە ئىدى ، ئۆگىنىش رېتىمىز شۇنداق تېز ئىدى ، مەن بۇ مۇھىتقا ماسلىشىش ئۈچۈن ئۇنىڭ تېرىشلىقىم ، توختىماي ئاپامنىڭ سۆزلىرىن ئەسلىيىتىم شۇڭمۇ مەن ئۇ ۋاقىتتىكى بىكارغا ئۆتكۈزگۈم كەلمەيتتى ، تېرىشقان ئاشار دەپ نەتىجىلىرىمۇ سىنىپ بۇيۇنچە كۆزگە كۆرۈنەرلىك ئىدى ، بۇنىڭلىق بىلەن بۇشاپ قالماي تېخىمۇ بەك تېرىشاتتىم ، ئاللاھ ئەجىر ئەزىم بېرىپ يىل ئاخىردا ئەلاچى بۇلۇپ مەكتەپنىڭ بىرىنچى دەرىجىلىك ئوقۇش موكاپات پۇلغا ئېرىشتىم ، قىشلىق ھەم يازلىق تەتلىدە ئۆيگە بېرىپ بىر ھەپتە تۇرۇپلا مەركىزى شەھەرگە قايتىپ كېلىپ ئىش تېپىپ يېڭى ئوقۇش مەۋسۈمىنىڭ پۇلىنى غەملىدىم ، ئاپامغا ئىككى كۈندە بىر تېلغۇن قىلىپ ئۆزۈمنىڭ تىنىچلىق خەۋىرىمنى ، ئاپامغا يەتكۈزگەچ ، ئاپامنىڭ ئامان ئىسەنلىكىنى بىلىپ تۇردۇم ، ئىشلىگەن چىشلەيدۇ دەپ ئوقۇش خېراجىتىمدىن باشقا ئاپامغىمۇ ئاز بولسىمۇ پۇل - پۇچەك ، ئەرزىان بولسىمۇ ئون - يېگىرمە يىلدىن بىرسىگە كىيىپ باقمىغان يېڭى كىيىم ئەۋەرتىپ تۇردۇم ، پەرىشتە ئاپام ھەر قېتىم مەن ئەۋەتكەن نەرسىلەرنى تاپشۇرۇپ ئالغاندە ماڭا تېلغۇن قىلىپ توختىماي "رەھمەت تاھىرجان بالام رەھمەت" دېگەندە يۈركۈم ئېچىشاتتى ، ئۇچۇپ بېرىپ ئاپامنىڭ باغرىغا ئۆزۈمنى ئاتقىم ، ئاپامنىڭ يېرىپ چىپارقۇت بۇلۇپ كەتكەن تاپنى ئاستىدا ئۆمىلەپ يۈدۈپ مەككەگە ئاپىرىپ ئاق سۈت ئەجىرگە جاۋاپ قايتۇرغۇم كېلەتتى ھەم ئۇلۇغ ئاللاھنىڭ شۇنداق كۈنلەرگە ئۇلاشتۇرۇشىنى تېلەيتتىم .

ئىككىنچى ئوقۇش مەۋسۈمىمۇ ئوخشاشلا ئالدىراشچىلىق ئىچىدە باشلاندى ، ياتقىمىزدىكى ئۈرۈمچىلىك دېدارنىڭ دادىسى شەھەردىكى مەلۇم ئىدارىگە مۇئاۋىندىن

باشقا ئوغۇللارمۇ توختىماي منى زورلاشقا باشلىدى ، ئادەم ئەتكەنگە تازىم ئەت دەيدىغان گەپ بار دېدىمدە ئۇلارغا ئەگەشتىم ، يول بۇيى خاتا يولغا ماڭغاندەك يۈركۈم دۇپۇلدەيتتى ، شۇندىمۇ شەيتاننىڭ ۋەسۋەسىدە ئۈزۈمگە تەسەللىي بېرەتتىم ، بولدى قىل تاھىر قاچانغىچە مۇشۇنداق ياشايسەن سەنمۇ ئادەم جاھان كۆرگەنگە بىر - ئىككى قېتىم دېسكۇخانغا كىرگەنگە نىمە بولاتتى دەيتىم ،

قېزىلار ئالبۇرۇن كېلىپ بولغان ئىدى ، دېدار قېزىلارنىڭ ئالدىغا كېلىپ شوخلۇق بىلەن - ۋاھ سەتەڭلار كېلىپ بويسىلەردە سەت بولدى ھە ، ماۋۇ بىزنىڭ ياتاقنىڭ ئوغۇللىرى

بەك	ياسانچۇق	ياسىنىشتا	قېزىلارنىڭمۇ	كەينىدە	قايتۇ
-----	----------	-----------	--------------	---------	-------

ها،،،،،ها،،،،،ئارلاش يالغان كۈلكلەر ئىچىدە دېدار جازا شارابى ئىچىشكە باشلىدى قالغانلىرىمىز ئۇنىڭ بېشىدا قاراپ تۇردۇق ،ئىچىپ بۇلۇلغاندا قىزلار بىزنى ئولتۇرۇشقا تەكلىپ قىلدى ،

توۋا جاھاندا مۇشۇنداق تاپتىن چىققان قىزلارمۇ بار ئىكەن ، ئۇلار قىزلار تونىغا ئورنىۋالغان قانخور تۈلكە جىنلار بولسا كېرەك ، توختىماي سېرىق يومۇرلار ئىچىدە رۇمكا سوقۇشتۇرۇپ ، تاماكنى ئىتبارسىز قىلغۇر چىشلەپ سەھنە ئولتۇرسىغا چۈشۈپ ئالا - تاغل ۋاقراپ " دىبا " خەلىق ئۇسۇلىرىغا جور بۇلاتتى ، ئىچىمدە بۇلارغا مىڭ لەنەت ئوقۇيتتۇم ، ئىسىت سەنلەرنىمۇ مېھرىبان پەرىشتە ئانلار بۇدۇنياغا ئاپىردە قىلغان ھە ، قېنى سەندىكى شەرمىي - ھايا ، قېنى سەندىكى ئەدەب - ئەخلاق ، قېنى سەندىكى ئادىمىي پەزىلەت ، داداڭ مۇشۇ مەيدىسى ئوچۇق دۈمبىسى ئوچۇم كېيىملەرنى كېيىپ

يۈرسەڭ ساڭا لەنەت ئوقىمىدىغاندۇ ، ئاپاڭ ئۇ كېيىملەرگە ئوت يېقىپ كۆيدۈرمەيدىغاندۇ ، توۋا چېرىكلىك ھادىسى ھاياتلىق دېگەن مۇشۇ ئوخشىمىدىغاندۇ دەپ ئۆز - ئۆزۈمگە پىچىرلايتتىم ، ياقامنى چىشلەپ يىپلىرىن يەپ بۇلاي دېگەن ئىدىم ، تۇيۇقسىز مۇزىكا توختاپ سەھنىدىكى بىزنىڭ چولپانلىرىمىز قايتىپ كېلىپ يەنە ئىچىشنى باشلىۋەتتى ، يېنىمدىكى كىيىنشى شۇنچىلىك ئاددى بىر قىز ماڭا بىر رۇمكا ھاراقنى تەڭلەپ تۇرۇپ

- قېنى ھۆرمىتىڭىزگە بىرنى تۇتۇم دەپلا ھاراقنى پاك - پاكىز ئىچۋەتتى ، دېدار قۇمۇلغا بىر رۇمكا ھاراقنى تۇتقۇزۇپ ھە تاھىرجان قىزلاردىن كىيىن قالساق بولمايدۇ سەنمۇ بۇ زۆھراخاننىڭ ھۆرمىتىگە بىرنى كۆتۈرۋەت دېدى مەن ئاستا ئۈستەلگە تېزىقلىق قىزىل چايىنى قۇلۇمغا ئېلىپ

- قەدىرلىك ساۋاقداشلار مەن ئەزەلدىن ھاراق ئىچىپ باقمىغان شوڭا مىنى توغرا چۈشىنىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن ھاراق ئورنىغا چاي ئىچەي دەپلا بىر بوتۇلكا قىزىل چايىنى تىنماي تۇرۇپ ئىچۋەتتىم ،

بۇ ھېساب ئەمەس ، دېدار ياتقىڭلاردا خېلى مەرت - ئوغلانلار بارمىكىن دېسەم ئىنجى - مەرۇق خېنىم مېجەز غىتىمەكلەرمۇ ئاز ئەمەسكەن ھە دېدى دېدارنىڭ قىز دوستى رەنا ، ئۇنىڭ ئۇن خالتىسىغا چىلىنىپ چىقاندەك قېنىق سۇرۇۋالغان ئۇپا ئەڭلىك يۈزلىرى كۆزۈمگە تېخىمۇ سەت كۆرىنىشكە باشلىدى

خېنىم سىزگە ھاراق ئىچىپ بەرسەم ھەققىي ئوغۇل بالا بۇلدىكەنمەندە ، قاراڭ تۇرقىڭىزغا ، قايسى مىللەتكە ئوخشاپ قالىدىڭىز ، ئاتا - ئانىڭىز مۇشۇنداق يۇرشىڭىزگە روخسەت قىلامدۇ دېدىم زەردە بىلەن ،

ھوۋۇش ، دېدار نەدىكى بىر تومپاي سەھرايلىقلارنى سورۇنغا باشلاپ كېلىپ ئادەمنىڭ كەيپىنى ئۇچۇرۇپ دېدى

نېمە دەيدۇ ماۋۇ جىن سارغى دەپ بىر ھاراق بوتۇلكىسىنى قۇلۇمغا ئېلىشىمغا دېدار بىلەن قېشىمدىكى ھېلىقى زۆھرا قىز ئېسىلۋالدى ،

توۋا ، ، ، ، توۋا ، ، ، ، چىرايلىق ئويناپ چىقىپ كەتسەك بولمامدۇ ، دېدى زۆھرا شۇنى دەيمەن تاهىر قىز بالغمۇ قول كۈتۈرۈپ چىقامدۇ دەيمەن ، ئەركەك بولغاندىن كېيىن ئاچىقلىقنى باس ماۋۇ بىر تال تاماكنى لەزەتلىنىپ چەك ، ئاندىن بىر رۇمكا ئوتلا ، كەيپىياتىڭ ياخشىلىنىدۇ دېيىشكە ھېلىقى بىرىنچە يەنە بولدى قىلگە دېدار ئۇ بۇ رۇمكا ھاراق ئىچەلسە بايقى گەپلەرنى قىلىپ سورۇننى سۈۋىتىمىغان بۇلاتتى دېيىشكە دېدار

ئەگەر تاهىر بۇ رۇمكا ھاراقنى ئىچىۋەتسە قانداق قىلسىز دېدى قانداق قىلاتتىم ، ئىگىلىپ تۇرۇپ كەچۈرۈم سۇرايمەن ھەم بىر مەيدان تاغسىغا تەكلىپ قىلمەن دېدى ،

بولدى ھۆرمەتلىك خېنىم سىز يەنلا دېدار بىلەن بىرگە تاغسا ئوينىڭ ، دەپلا رۇمكىدىكى ھاراقنى تىنماي ئىچىۋەتتىم ، ئەتراپىمدىكى ھەممە چاۋاك چېلىشىپ كەتتى ، ئۇ قىز ئالدىمغا كېلىپ ئىگىلىپ تۇرۇپ تاهىرجان مېنى كەچۈرۈڭ دېدى ھەم مەن بىلەن بىر قول تاغسا ئوينىسىڭىز دېدى نايناقشىپ تۇرۇپ

بۇ ھاكاۋۇ ئالۋاستىنى باش ئەگدۈرگۈنۈمدىن رازى بولساممۇ لىكىن نىجىس ھاراققا يۇلقۇپ قالغىنىدىن پۇشايمەن قىلدىم ، توختىماي زورلارشلار ئىچىدە بىرىنجى ، ئىككىنچى ، ئۈچۈنچى ، تۆتىنچى رۇمكا ھاراقنى بىئاراملىق ئىچىدە ئىچتىم ، مەسلىك پەسلىك دەپ ئادىمىي ھايۋانلارغا قۇشلۇپ پۇلاڭشىپ ئۇسۇلغا چۈشەتتىم ، بېشىم پىقىراپ قېنىم قىزىپ ئۆزۈمنى يوقتۇپ قويغان ئىدىم ، تاماكا چەكتىم چەككەندىمۇ چوڭ دادىسىنى چەكتىم ، ئاسىيەتچى ئۇچۋاتمەن ، لەپشىپ ئۇچۇپ ئۆزۈمنى شۇنچىلىك بەخىيار سېزۋاتمەن ،

بىر چاغدا بىر يەرلەردىن بىرسىنىڭ قاتتىق ۋاقىرىشى بىلەن چۈچۈپ ئويغاندىن قارىسام ناتۇنۇش بىر يەر يۈگۈرۈپ سېرىقتا چىقسام ياتاقتىكى بەش تاز تېلۇپزور كۆرۈپ ئولتۇراتتى ،

دېدار مېنى كۆرۈپ

ئوخو بالاڭزا سەن بەك چاتاق ئىكەنسەن جۇمۇ بىر رۇمكا قېقۋالساڭ ئادەمنى ئەنسىرتىپ ساراڭ قىلدىكەنسەن ،خەلىپىتىم كۈلمەپتۇ كۈلسە تېلىقپ كېتىپتۇ دەپ ،ئىچىدىغاننى ئىچىپ ،چېكىدىغاننى چېكىپ ئارامىڭدا يۈرمەي قىزلارغا قانات سۆرەپ تاس قالدىڭ ئادەمنى بالاغا تىقلى ،ماڭ يۈزۈڭنى يۇيۇپ قورسىقىڭنى ئەستەلە ،مەكتەپكە قايتايلى ،بولمىسا ئەتە مۇئەللىمنىڭ تېل - دەشناملىرىدا ئۆلىمىز دېدى ،ئاستا تازلىق ئۆيگە كېرىپ يۈز كۆزۈمنى يۇدۇم ،ئەينەكتىكى چېرايمىغا قاراپ تۇرىشىمغا كۆز ئالدىدا ئاپامنىڭ سېمانسى پەيدا بولدى ،

ئاپام ماڭا نەپرەتلىك قاراۋاتاتتى ،قىلغىنىڭ خاتا تاھىرجان بالام ،نىمىش قىلىپ يۈردىغانسەن ئۆزۈڭنى تاپ دەپ نەسەت قىلۋاتاتتى ،بىر تامچا ياش كۆزۈمدىن سېرىغىپ چۈشتى ،يۈزۈمنى توختىماي يۇدۇم ،دە تاشقىرقى ئۆيگە چىقتىم ،

بۇ كېيىن ئۆي دەپ سورىشۇمغا دېدار يەنە مەنمەنلىك بىلەن ،مېنىڭ ئۆيۈمدە ،دادام ئۆتكەن ئايدا ئېلىپ بەرگەن ھېلىمۇ بۇ ئۆي بۇلۇپ قاپتىكەن بولمىسا نەلەردە كېچىنى ئۆتكۈزەتۈككىن تاڭ ،ھەقاسىگەدەك قۇڭالتاق گۈيىلار كۆتۈڭگە ئون قېتىم تەپسىمۇ بىر تەڭگە چۈشمەيدۇ دېدى ،ھەممىز ئارتۇق گەپ قىلماي ،قېتىپ قالغان نانلارنى مۇراپىغا تۈگۈرۈپ قورساقنى ئەستەلىگەندىن كېيىن ياتاققا قايتىپ كەلدۇق ،ھەممىسى پۇقۇرتۇپ تاماكا چېكىشكە باشلىدى ،مەنمۇ بىلىپ بىلمەي دېداردىن تاماكا سۇردۇم ،

ئوخو تاھىرجان بالام سىلمۇ ئۆگەندىلمۇ تاماكا چېكىشنى يارايىسە جۇمۇ مانا ئوغۇل

، يېغلاپ تۇرۇپ ،

ئاداش مەنىمۇ خومار بۇلۇپ قاپتىمەن ،

قاچاندىن باشلاپ دەپ سۇردۇم

شۇ تۇغۇلغان كۈنۈمدىن باشلاپ ، مەنىمۇ سېلەر بىلەن تەڭ چېكىپتىمەن ، ئوخشاش
كۈندە دېگەن ،

ئۇ تاماكلار كىمنىڭ ئىدى

كىمنىڭ بۇلاتتى شۇ رەنانىڭ ، ئۇ پاسكىنا مەن بىلەن مەخسەتلىك ئارلىشىپتىكەن
، ئۇنىڭ ئەسلى ئىچكىرگە كىرىپ چىقىدىغان ئوغرى ھەم ئاق ساتىدىغان مۇھابىتى بار
ئىكەن ، ئۇ ھەر جۈمە كۈنى ئايروپىلان بىلەن ئىچكىرگە كىرىپ يەكشەنبە كەچ قايتىپ
چىقىدىكەن ، بۇ بۇزۇق بۇ ئىشلارنى ياتقىدىكىلەردىن يۇشالماي ئۇلارنىڭ تامىقىغا ئاق
ئارلاشتۇرۇپ قىزلارغا يىگۈزۈپتۇ ، ئۇلار بىلمەي يەۋىرىپ خومار بۇلۇپ قاپتۇ ، ھەر ئايدا
قىزلارنىڭ ئۆيىدىن پۇل كەلسە رەناغا بېرىدىكەن ، بۇ پۇلار ئۇلارنىڭ خومارنى باسقۇدەك
تاماكىغا يەتمىگەچكە ئىپتىنى سېتىپ پۇل جۈندەپ رەناغا بېرىدىكەن ، كېيىنچە رەنا
بىلەن بىرگە ئىچكىرگە كېرىدىغان بوپتۇ ، ئىچكىردىكى شېرىكى ساقچىلارنىڭ قۇلغا
چۈشۈپ قالغاچقا بىزنىڭ مەكتەپتىن ئوۋ نىشانى ئىزدەپ بىزنىڭ ياتاقنىڭ ئوغۇللىرىن
پايلاپ يۈرۈپ مىنى ئىندەككە كەلتۈرۈپ ئاندىن مەن ئارقىلىق سېلەرنى زەھەرلەپتۇ
، مەنىمۇ بۇ ئىشلارنى تېخى بىر ھەپتە بۇرۇن رەنانىڭ ھېلىقى ياتاق دېشى يالغان
زۆھرەدىن ئوقتۇم ، ئۇنىڭ ئەسلى ئىسمى گۈلمىرە ئىكەن ، سېلەرگە دەي دېسەم
سېلەرنىڭ مىنى ئەيىپلىشىڭلاردىن قورقتۇم ، شۇڭا سېلەرنىڭ ئازغىنە پۇلۇڭلارنى ئېلىپ
تاماكى ئالدىم ئۇنى يەتكۈزەلمەي دادامدىن ، ئاپامدىن ، تۇنۇش بىلىشتىن قەرز سوراپ
قەرزگە بوغۇلدۇم ، ئاخىر بولماي ھېلىقى دادام ئېلىپ بەرگەن ئۆيىمۇ 60 مىڭ سومغا
سېتىۋەتتىم ، بۇ پۇلۇم بىزگە بىرەر ئايغىچە يېتىدۇ ، ئۇنىڭدىن كېيىن باشقا ئامال

قىلمىساق بولمايدۇ ،

باشقا ئوغۇللارنى چاقىرىپ ئەكىرىپ بۇ ئىشلارنى ئۇلارغا ئېيتتۇق ،

ھەي ھەر كالىدا ھەر خىيال دېگەندەك ھەممىسى ھەرخىل مەسلىھەت بەردى
ئۇ بۇزۇقلارنى ئۆلتۈرۈپتەيلى يەنە باشقىلارنى زەھەرلەپ يۇرمىسۇن ، ئاندىن ئۆزىمىزنى
ئۆلتۈرۈۋالايلى

ۋاي ماڭا ساراڭ بولدۇڭمۇ ، بىزغۇ ئۆلۈپ تۈگىشىمىز ، ئاتا - ئانىمىز قانداق قىلدۇ ،
ئەمسە ھەممىز زەھەر تاشلاش ئورنىغا بارايلى ،

ئۇنداق قىلساق مەكتەپتىن قوغلايدۇ ،

ئەمسە قانداق قىلىمىز

ئالدى بىلەن ھېلىقى رەنا دېگەن بوزۇقنى راسا ئەدەپلەيمىز ئاندىن ياتاققا زەھەر
تاشلايمىز بىز چەكلى تېخى بىر نەچچە ئايلا بولدى ئىشىنىمەن چوقۇم تاشلىيالايمىز
، بىزدە ئىرادە بولسلا بولدى دېدىم ، ھەممىسى بېشىنى لىگىشتىپ پىكىرىمگە قۇشۇلدى
،

شۇنىڭ بىلەن بىر كۈنى كېچىدە سېرىتتا رەنانى پايلاپ تۇرۇپ ئۇنىڭ ئارقىسىدىن
ئاغزىنى ئېتىپ تاغغا قاچىلاپ شەھەر سېرىتىغا ئەپچىقپ ئالتە ئوغۇل بالا راسا ئۇردۇق
، دە ئۇنىڭ ئۆلۈپ قالماسلىقى ئۈچۈن بېشىدىكى تاغارنى ئېلۋېتىپ شۇ يەرگە قالدۇرۇپ
قۇيۇپ قايتىپ كەلدۇق ،

ياتاققا قايتىپ كېلىپ ھەممىز بىر - بىرىمىزنى كارۋاتقا باغلاپ خۇمار بېسىقتۇردۇق
، پۇت - قوللىرىمىز سېقىراپ ئاغرىتتى ، باشلار قاياتتى ، ۋاقىرايتتۇق ، ئامال بولمىدى
، دېدارنىڭ خومارى بەك ئېغىر تۈتتى ئاغزىدىن مازغاپ يېنىپ بىزنى قورقتاتتى ، بىر
كۈنى بىر يىلدەك شۇنداق تەسلىكتە ئۆتكۈزدۇق ، ئەتىسى پۇت - قولۇمنىڭ سېقىراپ
ئاغرىشىغا چېداپ تۇرالماي مەكتەپ قايناقسۇخانىسىدىن باشقا ياتاقتىن چايدان

ئارىيەت"بىزنىڭ ياتاقتىكى چايدانلارنى دېدار مەس بۇلۇپ كېرسە توپ قىلىپ تېپىپ پەگىرنى ئۇچراتتى شۇڭا چايدانسىز ئىدۇق"

ئېلىپ قايناقسۇ ئەكىردىم ، ئاپام سەكسەنخالتىچىغا سوقتۇرۇپ بەرگەن ئىسسىقلىق دورىلارنى چايغا تۇكۇپ تەمنى چىقارغاندىن كىيىن يوغان ئىككى چېلەككە قۇيۇپ ئىككى پۇتۇمنى تېزىمغىچە چېلاپ ئولتۇردۇم ، دەسلەپ خېلى قۇيۇپ بەرگەندەك قىلىسمۇ ، كېيىنچە تېخىمۇ بەك ئاغرىشقا باشلىدى ، ئالتىنچى ئايدا قېلىن يۇڭ ئىشتانلارنى كىيىپ باقتىم ، بۇ ئاغرىق قۇيۇپ بېرىدىغاندەك ئەمەس ئىدى ،

دېدار ، يەنە باشقىلار يەنە قايتا چېكىشكە باشلىدى ، بەزى ئۇكۇل قىلىپ ئۇراتتى ، تاماكا ئادەمنى خۇمار قىلمايدىكەن ، ئادەم تاماكاغا ئۆزى خۇمار بولدۇم دەپ نېرۋىغا ئۇچۇر بېرىپ نېرۋا سېستىمىنى قالايمىقان قىلىپ نېرۋىمىزنى زەھەرگە ، تاماكاغا خۇمار قىلدىكەنمىز ،

ئىرادىسىزلىكىم تۈپەيلى نىجىس زەھەرنى يەنە چەكتىم ، چېكىشلا ئەمەس دېدار بىلەن بىرلىكتە بىر شىپىرستا ئۇكۇل قىلىپ سالىدىم ، دېدارنىڭ ئۆي ساتقان پۇلىمۇ تۈگەپ قالدى ئاق ئېلىش ئۈچۈن ، پۇل بۇلۇش كېرەك ، پۇل بۇلۇش ئۈچۈن ، بىرەر ئىش تېپىپ قېلىشنى ئويلىغان بولساقمۇ لىكىن ، بىزنىڭ جىسمانىي قۇۋىتىمىز بۇنىڭغا يار بەرمەيتتى ،

بۇلالىلى ، ئوغۇرلار يىلى دېدى قارمايلىق ياتاقدېشىم نۇرئەلى ،

نېمە ئوغۇرلۇق ؟؟؟؟

بولمىسا قانداق قىلىمىز ،

ئۇنىڭ پىكىرىمۇ يامان ئەمەس ئىدى ، شۇنىڭ بىلەن سۇ ئۆتمەس پىلاندىن بىرنى تۈزۈپ ئوغۇرلۇق قىلدۇق ، پىلان مۇكەممەل بولغاچقا ئوڭۇشلۇق بولدى ، ئوغۇرلىغان پۇلغا چېكىملىك ئېلىپ ياتاققا ماڭساق ئالدىمىزغا رەنا ئاخساپ دەسسەپ ئۇچراپ قالدى ،

ۋەيىسىنىڭ قاتتىق كۈلدۈك كۈلگەندىمۇ ئىچى
- ئىچىمىزدىن چىقىرىپ كۈلدۈك ، دېمىسەمۇ ، رەنانىڭ بىر پۇتى ئاخساق ھاسسا تايلاققا
چۈشۈپ قالغان ئىدى ، قولى بوينغا ئېسىلغان ، يۈز كۆزلىرى ئىشىق ، بەك ھەجۈ بولۇپ
قالغان ئىدى ،

خەپ دېدى رەنا ، بىر - نەچچە لۈكچەك مېنى ئۇردى ، تۇتۇۋالدىغان بولسام ئەۋلادىنى قۇرتۇۋېتىمەن ، دېيىشگە ،

نۇرئەلى ، ئوخو رەناخان كىم ئۇردى سېنى بۇنچىۋالا ، ئۇلارنىڭ چېرايىنى كۆرەلدىڭمۇ ، مەن بىر ئەدەپلەپ بېرەي ئۇ شوركىلارنى ،

ياق كۆرەلمىدىم ،دېدار بۇيۇمدا سېنىڭ بالاڭ بار ئىدى ئۇ لۇكچەكلەر ئۇرۇپ چۈشۈرۋەتتى ،ئەمدى قانداق قىلىمىز ،

قانداق قىلاتتۇق ،ئامال يوق ،دەپلا پېشىنى قېقىپ كېتىپ قالدى دېدار ،ئۇنىڭ ئارقىسىدىن بىزمۇ ئىسقىرىشتىپ يۈرۈپ كەتتۇق ،ياتاققا قايتىپ كەلگەندە نۇر ئەلى دېداردىن ،

ھەي راسلا سېنىڭ بالاڭ بولسا قانداق قىلسەن ، دەپ سۇرسا دېدار
كىم بىلدۇ ، كىمنىڭ ھاراملىقى ئۇ ، مىنىڭ بولغان تەقدىردىمۇ ئۆز جېنىمنى بېقىپ
بۇلايمايۋاتقاندا يەنە بىر سوقۇندامىنى نەدە سۆرەپ يۈرمەن دېدى ،
ئۇنىڭ بۇ گېپىنى ئاڭلاپ توۋا دەپ ياقامنى چىشلەپلا قلدىم ، بىزگە ئوخشاش
چىكەرەملەرگە ، بالا ، ئانا قېرىنداشلار ھېچنىمە ئەمەس ئوخشايدۇ ،

ئوغۇرلىغان پۇلارمۇ ئۇزاق خەجلىشىمىزگە يەتمىدى ، يەنە ئوغۇرلۇق قىلماقچى بولدۇق

ئىست ، ، ، ، ئىست سېنى بېقىپ چوڭ قىلغىنىم ، ئىست ساڭا بەرگەن ئاپپاق سۇتۇم ، سنى دەپ بىر ئۇمۇر تۇل ئولتۇرغۇنۇم ، سنى ئۆگەيلەپ قالمىسۇن دەپ تۇرۇكسىز ، تايانچسىز ياشاپ كەلگىنىم ، داداڭ دېگەن ئوغرى پاتاڭدا بىر قەرزگە بوغۇپ قۇيۇپ سەن ئەقىلسىز بىلەن قالدۇرۇپ كەتتى ، يەرلىكىڭدە سەن ئىپلاسنىڭ ئىشلىرىنى كۆرۈپ ئۆرە ئولتۇرغاندۇ ، ئاھ ئاللاھ بۇ ماڭا نېمە تارتقۇلۇق ، بۇ ئەبلەخ لاي پاچاقنى باقىچە بىر ئىت باققان بولسام كىچە - كۈندۈز ھويلامغا قارا بولغۇيتتى ،

پەرىشتە ئاپام توختىماي يىغلاپ تۇيۇقسىز يەرگە يىقىلدى ، ئاپامنىڭ ئالدىغا كېلىپ ئاپامنى قۇچاقلاپ يىغلاپ كەتتىم ، ئاپامدىن سادا چىقمايتتى ، ساقچىلار دوختۇرلارنى چاقىرىپ كەلدى ، دوختۇرلار ئاپامنى تەكشۈرگەندىن كىيىن مىڭسىگە قان چۈشۈپتۇ دەپ دوتۇرخانغا ئېلىپ كېتىشتى ، ساقچىلار مېھرىبان قىلىپ ، مېنى ئاپامنىڭ كەينىدىن دوختۇرخانغا ئېلىپ باردى ، ئاپام ئوخلىغان ئىدى ، ئوخلىغاندىمۇ مەڭگۈگە ئوخلىغان ئىدى ، ئاپامنىڭ يۈزى ئاخىرقى قېتىم كۆرۈۋېلىش ئۈچۈن كېسەلخانغا كىرىدىم ، ئاپام كۆزى خىرە يۇمۇپ ياتاتتى ، خۇددى بىر نەرسىگە قىيىمىغاندەك ، تەشۋىشلىك چىقىپ تۇرغان چېرايىغا قاراپ يۈركۈم ئېچىشتى ، مېھرىبان ئاپامنىڭ كىچىكىدىن بۇشكۇمنى تەۋرىتىپ ، كىر - قاتلىرىمنى يۇيۇپ ، پۇتۇمغا تىكەن كىرسە تىكەننى چىقىرۋېتىش ئۈچۈن ئاغزى بىلەن شوراپ ئېلىپ ، باشقىلار مېنى بوزەك قىلسا ئۆزى ئوتتۇرغا چۈشۈپ مېنى قوغدىغانلىقلىرى ، ئوقۇش پۇلۇمنى ھەل قىلىش ئۈچۈن ئۆيۈم - ئۆي كېرىپ باشلىقلارغا يالۋۇرغانلىقى ، مېنى باشقا باي باللىرىنىڭ ئالدا بۇيۇن قىسىپ قالمىسۇن دەپ ئۆزى ياماپ كەيسىمۇ ماڭا يېڭى كەيدۈرگەنلىرى كىنو لىنتىسىدەك كۆز ئالدىمدا نامايەن بۇلۇشقا باشلىدى ،

پەرىشتە ئانا دەپ توختىماي ۋاقىراشقا باشلىدىم ، ئەمە ئۇلۇغ " ئانا " پەرىشتە بولغان بولسىمۇ سېنىڭدەك قىلماس بولغۇيتتى ، سەن بارچە ئىسىل خىسلەتلىكلەردىنمۇ ئۇلۇغ

ئانا ، سەن مېنىڭ بارلىقىم ئىدىڭ ، سەن مېنىڭ ھاياتىم ئىدىڭ ئاپا ، مەن سېنى ھەرەمگە يۇدۇپ ئاپارماچى ئىدىمغۇ ئاپا ، مەن نېمە قىلدىم ، نېمىش قىلدىم ، ھەتتا سەن پەرەشتە سۆپەت ئىنسانىمۇ خاپىلىقتا ئۇ دۇنياغا قارايدىدىن بۇرۇن يولغا سالىدىمغۇ ، مېنى باققان ئورنىغا بىرەر ھايۋان باقان بولساڭچۇ ئاپا ، مەن قانداق قىلاي ، ئەمدى قانداق قىلاي ، مەن مەئۇن ، مەن ھايۋان ، مەن ئالۋاستى ، مەن شەيتاننىڭ كەينىگە كىرگەن ئىپلاس ئاپا ،

كالىمغا دەمەل ئۆلۈپلىش كەلدى دە ، يۈگرەپ بېرىپ تامغا قاتتىق ئۇسۇدۇم ، ھۇشۇمدىن كېتىپتەن ، ھۇشۇمغا كېلىپ قارىسام كېسەلخاننىڭ كارۋېتىدا ياتىمەن ، ساقچىلار مېنىڭ ھۇشۇمغا كەلگەنلىكىمنى كۆرۈپ ماڭا توختىماي ئىدىيۋېي خىزمەت ئىشلىدى ، مەنمۇ ئۆزۈمنى بۇ پاتقاقىتىن قۇتۇلدۇرۇپ ياخشى يولغا مېڭىش ئۈچۈن ئۇلارنىڭ خىزمىتىگە ماسلىشىپ رەننى پاش قىلدىم ، ئۇنى ساقچىلار تۇتۇپ سوراق قىلسا ئۇمۇ نۇرغۇن زەھەر ياسايدىغان ، ساتىدىغان ، چېكىدىغان ، ئالدىغان بۇلۇپ بىرەر يۈز ئادەمنى ئىقار قىپتۇ ،

ساقچىلار بىزنى زەھەر چەكلەش ئورنىغا ئاپىرىپ بىر تەرەپتىن زەھەر تاشلاشقۇزسا بىر تەرەپتىن ئەيدىز كېسىلىمىزنى داۋالاۋاتىدۇ .

خومارىم بېسىپ كالىم تېنىچلانغاندا رەھمەتلىك ئاپام كۆز ئالدىمغا كېلىۋېلىپ مېنى پەقەت ئارامىدا قويمايدۇ ، ئۆزۈمنى ئۆلتۈرۈۋېتىپ ئۇنىڭ قېشىغا بالدۇراق بېرىشنى ئويلىساممۇ لىكىن ئۇنىڭ مېنى ئۇ ئالەمدىمۇ كەچۈرمەسلىكىنى ، تۇپراقنىڭمۇ مېنى ئۆز قوينىغا ئالماسلىقىدىن قورقۇپ يەنە نېيتىمدىن يېنىپ قالمەن .

"خاتىمە"

زەھەر تاشلاش ئورنىدا ئۈچ يىل تۇرۇپ ھەم جازا مۇددىتىمنى يەڭگىلىتىپ ھەم زەھەر تاشلاپ قايتىپ چىقتىم ، مەنلا ئەمەس بىر ياتاقىكى تۆتىمىز بىرگە قايتىپ چىقتۇق

، دېلدار دادىسىغا تايىنىپ زەھەر تاشلاشقۇزۇش ئورنىغا بارماي ، ساختا ئوكۇلنى ئۆزىگە ئورۇپ قېتىپ ئۆلۈپتۇ ، قارمايلىق نۇرئەلى ئۆپكەسىگە سۇ چۈشۈپ تۈرمىدە ئالەمدىن ئۆتۈپتۇ ، بىز تۆتىمىز بىر - بىرىمىز بىلەن خوشلۇشۇپ ئۆز يۇرتلىرىمىزغا قايتىپ كېلىشتۇق .

مەن ئاپامدىن قالغان ئۆيگە قايتىپ كېلىپ كۈندە ئاپام ، دادامنىڭ تۇپراق بېشىنى يوقلاپ ، مازارلىققا گۈل تىكىپ ، كۆچەت سېلىپ ، پەرۋېش قىلۋاتمەن ، ھويلا - ئارام سەينالارنى قايتىدىن ئاپام بار ھالەتكە كەلتۈرۈپ دادام ، ئاپامنىڭ چېرىقىنى ئۆچۈرمەسلىك ئۈچۈن تېرىشۋاتمەن ، ئۆزۈمنىڭ قاچان ، قايسى ۋاقىتتا ئەيدىس كېسىلىنىڭ قوربانى بولۇپ ئۆلۈپ كېتىشىمنى بىلمەيمەن ، شۇڭا بۇ ساناقلىق قالغان ئۆمرۈمنى ساۋابلىق ئىشلارغا بېغىشلاش ئۈچۈن ، تىنماي ئىشلەۋاتمەن ، تاپقان ئازغىنە پۇللارنى بولسا تەبىئىي ئاپەتكە ئۇچۇرۇپ ئاتا - ئانىسىدىن يېتىم قالغان سەبىيلەر ئۈچۈن نامىسىز ئەۋەتىپ تۇرۋاتمەن ، ھەر ھەپتە ئولۇغ جۈمە نامىزىدا جاھاندىكى بارلىق ماڭا ئوخشاش ئازغۇ ياشلارنىڭ نىجىسى شەيتاننىڭ ، ئادىمىي جىنلارنىڭ كەينىگە كىرمەسلىكىنى ، چەكلىك ھاياتنى چەكسىز ساۋابلىق ئىشلارغا بېغىشلاپ مەنلىك ئۆتكۈزۈشنى ئولۇغ ئاللاھتىن تىلەۋاتمەن .

ئولۇغ ئاللاھ ھەر بەندە بولسا كۆڭلىگە ئىنساب ، دىيانەت بەرگەي ، قىزلىرىمگە شەرمىي ھايا ، قىزلارغا ، خاس ئىپەت نازاكەت ئاتا قىلغاي

ئەسەر مەنبەسى : جەلىپكار تورخاتىرىسى

ئېلېكتر يازغۇچى : ئەزىز